VIIKONVAIHDE

MAISTERI JA MAAJUSSI

JAANA KANKAANPÄÄ

Mikko Savola ja Tuula Peltonen pitävät nykyisiä lippuhintoja liian kalliina.

Kiekko kiinnostaa

Kansanedustajat **Tuula Peltonen** (sd.) ja **Mikko Savola** (kesk.) aikovat seurata jääkiekon maailmanmestaruuskilpailuja kotisohvalta ja katsomosta.

Tänään alkavat MM-kisat järjestetään sekä Suomessa että Ruotsissa. ”Ainakin Suomen pelit on katsottava, mutta tv-ruudun kautta pelkästään. En näillä näkymin ole menossa paikan päälle”, toteaa Peltonen, joka veikkaa Suomen olevan kolmen parhaan joukossa.

Myös Savola ennustaa Leijonille finaalipaikkaa kovista vastustajista huolimatta. ”Aion seurata kisat tiiviisti televisiosta. Käyn myös katsomassa kaveriporukalla kaksi peliä, joihin olemme ostaneet itse liput jo viime toukokuussa.”

Liput liian kalliita

Nelihenkisen perheen liput Leijonien otteluun maksavat 624 euroa. Ruotsissa vastaava hinta on noin 180 euroa.

”Lippuhinnoittelua voisi yhtenäistää kansainvälisen jääkiekkoliiton määrittelemällä hinnoittelulla siten, että tietyn tasoiset katsomopaikat olisivat kohtuullisissa hinnoissa”, ehdottaa Savola.

”Kaikilla perheillä ei ole varaa kisakatsomoon. Siinä mielessä kyse on varakkaiden huvista. Näin ei saisi olla”, sanoo Peltonen, joka kannattaa hintojen harmonisointia maiden välillä.

Varustepankki junioreille

Juniorijääkiekko on murrosikäisten harrastuksista ylivoimaisesti kallein, mutta maisteri ja maajussi eivät pidä tilannetta toivottomana.

”18-vuotias poikani on pelannut jääkiekkoa koko ikänsä, joten tiedän mitä harrastus todella maksaa. Monet vanhemmat hoitavatkin kustannuksia tekemällä talkootyötä. Jämsässä kunta on mukana jäähallin ylläpidossa”, kertoo Peltonen.

”Pienimpien juniorien kohdalla maksut olisi pidettävä mahdollisimman vähäisinä, jotta kaikki innokkaat saataisiin mukaan toimintaan. Tilannetta helpottaisivat myös varustepankit, joista juniorit saisivat käytettyjä jääkiekkovarusteita”, Savola arvelee.

Savolan kotikunta Ähtäri osallistuu jäähallin ylläpitokuluihin sekä avustaa paikallista seuraa.

Urheilu ja politiikka erilleen

Pitäisikö Valko-Venäjälle myönnetyt vuoden 2014 MM-kisat siirtää jonkin toisen valtion järjestettäväksi maan huonon ihmisoikeustilanteen vuoksi?

”En haluaisi puuttua urheilun avulla Valko-Venäjän tilanteen ratkaisemiseen. Ihmisoikeuskysymyksissä pitää olla ihan toiset keinot”, pohtii Tuula.

”Jääkiekkoa ja politiikkaa ei pidä sekoittaa keskenään millään muotoa. Minua on ärsyttänyt suunnattomasti sekin, että poliitikot ovat puuttuneet kaukalotapahtumiin kuten tappeluihin jälkiviisastelulla”, Mikko huomauttaa.

RIKU-MATTI AKKANEN

Maisteri ja maajussi -sarja päättyy. Kesäkauden avaa uusi musiikkisarja, joka kertoo ikivihreistä kappaleista.

PAIKANNIMI KERTOO

Touontekoa

Toukokuun nimen voi päätellä olevan ajalta, jolloin oltiin siirrytty metsästyksestä maanviljelyyn.

Helsingin Toukolassa ei viskelty siementä peltoon, vaan pidettiin Floran päivän juhlaa. Ylioppilaat juhlivat Majängen-niityllä, jonka Kumpulan kartano oli lahjoittanut heille ikuiseksi juhlintapaikaksi.

Ristiinan Pellosniemellä ja Savonlinnan Pellossalossa lienee harrastettu peltoviljelyä jo keskiajalla, jolloin muualla vielä oli tapana kasketa. Myös Torniojokilaakson Pello yhdistetään sanaan pelto.

Aikana, jolloin ojittaminen harvinaista, oli järkeenkäypää antaa ojitukseen liittyviä nimiä. Kantahämäläisen Oitin nimen on arveltu tulleen muodosta Oittu, Ojittu. Samantapaisia nimiä on Karjalankannaksella, missä ojitettu pelto oli erikoisuus vielä 1700-luvulla.

Keskisuomalaisen Multian nimi liitetään maan multaisuuteen. Vastaavasti Hikiän taustalla olisi hikevä maalaji. Keravan Savio taas yhdistetään savisiin maihin.

Astuvansalmen kallioihin Etelä-Savossa on kuvattu hirviä ja niitä metsästäviä ihmisiä. Vanhimmat kuvista ovat 5 000 vuoden takaa.

Nimensä paikka on saanut paljon myöhemmin. Venäjästä lainatulla sanalla astuva on merkitykset äes, hara, risu- tai puukarhi. Nimen motivaationa on arveltu olevan Astuvasaari, jonka muoto tuo mieleen karhin.

TOPI LINJAMA

Ainutlaatuinen arktika

Arktis ja Antarktis ovat jäämassojen valtakuntia maapallomme napa-alueilla. Otsikon arktika sen sijaan on ilmiö: lyhyen ajan jatkuva keväinen lintujen muutto.

Muutto alkaa eteläisiltä talvehtimisalueilta Itämereltä ja jatkuu Suomenlahtea seuraten Jäämeren ja Siperian alueelle.

Muuttajilla on kiire. Lintuja on miljoonia. Kaikki ovat kevään juhla-asussa ja valmiina etsimään pesäpaikkaa. Se taas on alueella, jossa aurinko ei muutamaan kuukauteen laske.

Arktika on lintumiehille kuin harvoin nähty revontuli – sitä ei unohda. Parin kolmen päivän ja yön jälkeen elämän uskomaton virta itään ja pohjoiseen on ohi.

Paluu etelään on vastakkainen ilmiö, paluu karnevaaleista takaisin arkeen. Monet emolinnut käyvät vain munimassa ja jättävät jälkeläisten hoivan puolisoilleen.

Huhut Suomenlahtea itään kulkevasta lintujen vaelluksesta sai vuosikymmeniä sitten nuoren lintumiesporukan tekemään uhkarohkean päätöksen. He lähtivät Sommarölle, Porkkalan saariston rauhoitetulle ulkoluodolle tarkistamaan, pitävätkö tarinat kevään lintuvirrasta paikkansa.

Kokemus oli häkellyttävä.

Muistan minäkin hyvin ensimmäisen kokemani arktikan päivän. Samoin muistan poikavuosieni kesät Rauman saaristossa ja ne sotavuodet, jolloin siellä kerättiin ja säilöttiin vesilasiliemeen pilkkasiipien, telkkien ja lapasotkien munia.

Lintuja oli jokaisella karilla, mutta ei milloinkaan arktikan veroista vyöryä, sellaista, joka lumosi **Olli Sakselan** ja hänen toverinsa.

Sakselan valokuvaama arktikakirja kertoo 46 vuotta jatkuneista retkistä kiehtovaan tyyliin. Lukemiseen pitää varata niin paljon aikaa, että kirjaa ei tarvitse välillä sulkea hetkeä pitemmäksi ajaksi.

Lukemisen jälkeen jää miettimään evoluutiota, joka on johtanut arktikan syntyyn jo ennen jääkausia.

Kirjan nimi Arktikan aikaan on jännittävästi moniselitteinen. Upean sisällön lisäksi nimeen kätkeytyy aika, joka puolen vuosisadan mittaisena kytkee teinipoikien ystävyyden keväisiin hetkiin, jolloin arjen rutiinit vaihtuvat kuin toiseksi maailmaksi autiolla saarella.

Sattumat ovat merkillisiä ja monesti ne ketjuuntuvat kummallisiin yhteyksiin. Kun ikää karttuu, lääkärit tulevat tutuiksi. Näin kävi minullekin.

Tapasin lääkäriprofessori Olli Sakselan. Se ei kuitenkaan ollut ensimmäinen tapaaminen. Olin kauan sitten jo opettajana innostanut Sakselan luokkaa luonnon tarkkailuun, ja porukkaa lähtemään Sommarölle.

Parikymmentä vuotta kului ja olin lohisiimalla poikani kanssa ajautunut yön aikana Sommarön kupeeseen haavimaan nelikiloista lohentinttiä siiman tapsista.

Ihmettelin, kuka viettää aikaansa rauhoitetulla saarella, mutta juuri silloin taivaan ja meren aavan täyttivät allien ja mustalintujen joukot ja äänet yhtenä huminana. Arktika oli alkanut.

Niin – Sakselan joukko oli jälleen saarella. Nyt vasta Sakselakin muisteli nähneensä vihreän kalaveneemme, mutta ei hänkään tiennyt muinaismuistoksi muuttuneen opettajansa harrastuksista. Minulle arktika oli kolmas, pojalleni ensimmäinen.

Arktikakirja kertoo hauskasti ja ymmärrettävästi Sommarön elosta, veden samentumisesta ja luonnon muuttumisesta. Todella merkittävää tutkimustietoa on runsaasti jopa kasveista, perhosista ja Suomenlahden hitaasta muuttumisesta. Suuri osa muutoksista on meidän oman lajimme synti.

Lounaisen saaristomme luonto on jo pitkälti lehtimetsävyöhykkeen kaltaista. Sitä on suojeltu ja hoidettu aina myös aktiivisesti. Biologi **Christoffer Boström** toteaa teoksessa Kirja Vedestä erinomaisen osuvasti luonnonsuojelumme nykyisen olemuksen: ”Biologina pidän erittäin tärkeänä sitä, että luonnontilaisia alueita on olemassa.”

”Samaa mieltä ovat monet muutkin saaristolaiset, mutta he vastustavat Naturaa. Prosessi on ollut koko ajan takaperoinen. Se, että Helsingissä päätetään, mikä on saaristolaisille parasta, on koettu epäluottamuksen osoituksena. Saariston asukkaat ovat sukupolvesta toiseen huolehtineet omista merenlahdistaan.”

Siitä huolimatta mitä me täällä saaristossa teemme, arktika jatkuu.

Merimiehet kyllä tiesivät, milloin jäät ja lumi sulavat. Sen sijaan voidaan syystä kysyä, miten miljoonat linnut tietävät, milloin lumet sulavat, milloin päivä pohjoisessa on pidentynyt niin, että voidaan lähteä takaisin kohti syntymäseutuja.

Kirjan luettuani minulle tuli vahva tunne: tarvitseeko sitä kaikkea tietääkään. Riittää jo sekin, kun miljoonat linnut tietävät – yhtä aikaa.

PERTTI SEISKARI

Hans Colliander, Yrjö Kerkola, Heikki Kotiranta, Heikki Lokki, Olli Saksela, Harri Saxén: Arktikan aikaan. Muuttoa ja muutoksia kuudella vuosikymmenellä. Valokuvat: Olli Saksela. 209 sivua. Kariston kirjapaino 2011.

OLLI SAKSELA

Hienoina muuttoiltoina vesilinnut nousevat saaren yli, ja tuhansista muuttajista jokunen osuu myös illalla esiin tulevan kuun eteen. Allit ja mustalinnut muuttavat usein myös sekaparvissa.

Kiikarointia Sommarössä vuonna 1972. Kova allimuutto on menossa arktisen kylmässä illassa.

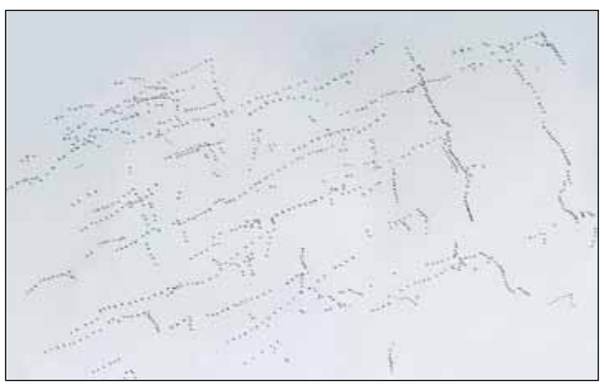

Valtaisa sepelhanhiparvi saattaa muodostua vilkkaimman muuton aikaan, mikäli myötätuuli on sopiva.

Sommarön lintusaarella pesii nykyisin parisataa paria harmaalokkeja.

HARRI SAXÉN

Olli Saksela on vastannut Arktikan aikaan -teoksen hienosta kuvituksesta.